

(Ne)Odpovědnost České pošty, s.p. za způsobenou škodu

Mgr. Barbora Frantová

Cílem mého článku je poukázat na skutečnost, že tak obecný právní a morální princip jako je princip *nikomu neškodit* (*neminem laedere*) a v případě, že již k nějaké škodě dojde, tak vzniklou škodu napravit, neplatí bezvýjimečně. Na níže popsaném příkladu z právní praxe tuto skutečnost podrobněji přiblížím a již na úvod podotýkám, že níže popsaný případ se může přihodit každému z nás, neboť (troufám si tvrdit) se takovému riziku vystavujeme téměř každodenně.

Je známo, že člověk vstupuje v průběhu své každodenní činnosti do řady právních vztahů, ráno, když si koupí ke snídani kávu, v průběhu dne, když pracuje, a večer (či kdykoliv jindy), když jde na poštu odeslat dopisy či uhradit energie, telefony, pojistné a jiné služby prostřednictvím oblíbených či méně oblíbených poštovních poukázek. Toto jsou situace známé každému z nás bez rozdílu a všichni si uvědomujeme, jaké jsou důsledky neuhrazení těchto poplatků. S ohle-

dem na představu uvedení své osoby na seznamu dlužníků, nabíhající úroky z prodlení a další jiné sankce za prodlení, *složenky* hradíme včas, v nejhorším případě poslední den splatnosti požadovaný obnos složíme na přepážce nejbližší pošty, a to v domnění, že tímto jsme svou smluvně převzatou nebo zákonem stanovenou povinnost splnili (ponechávám stranou ustanovení § 567 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „ObčZ“).¹⁾ Někteří z nás si po provedené transakci ponechají podací stvrzenku (ústřížek složenky) pro případné reklamace a ti ostatní ji vyhodí.

Pro ty, kteří spadají do první uvedené skupiny osob a až do tohoto okamžiku doufali, že ponechaný ústřížek složenky jim umožní v budoucnosti vyřešit jakoukoliv nepřijemnost, mám nepotěšující informaci.

1) Plní-li dlužník peněžitý dluh prostřednictvím peněžního ústavu nebo provozovatele poštovních služeb, je dluh splněn připsáním částky na účet věřitele vedený u peněžního ústavu nebo vyplacením částky věřiteli v hotovosti, není-li dohodnuto jinak.

Ústřížek od složenky sice může pomoci při reklamaci poskytnutých služeb, a to v tom smyslu, že České poště, s.p. umožní přesně určit, kdy a kde jste uskutečnili úhradu dlužné částky a jaký kód byl Vaší zásilce přidělen, nicméně tímto je jeho faktická pomocná funkce skončena.

Přijde-li Vám za nějaký čas upomínka, že jste ve lhůtě splatnosti neuhradili předepsané pojistné, energie apod., patrně věřiteli odepíšete, že nikoliv a své tvrzení doložíte kopií ústřížku, který jste si pro tento případ ponechali. Zanedlouho však přijde namísto upomínky žaloba, resp. platební rozkaz, ve kterém Vám je uložena povinnost k úhradě dlužné částky včetně často nemalého příslušenství (nákladů řízení). Po dlouhém soudním jednání, kdy prokazujete, že jste dlužnou částku včas uhradili a žaloba tak nebyla podána důvodně a věřitel naopak prokáže, že od Vás žádnou platbu neobdržel, zjistíte, že Česká pošta, s.p. Vaši platbu neuskutečnila, resp. že ztratila Vaši složenku, za což se Vám omlouvají a v souladu s ustanovení § 14 zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (dále jen „ZoPS“ či „zákon o poštovních službách“)²⁾ ve spojení s Poštovními podmínkami České pošty, s.p., jež se až nezvykle často mění a o nichž rozhodně nelze říci, že jsou pro laika srozumitelné a přehledné, a to konkrétně s jejich

čl. 56 odst. 5, Vám nabízejí vrácení původně poukázané peněžní částky a úroky z prodlení. Zjištění skutečnosti, že jste prodlení s úhradou dlužné částky nezavinili, ovšem může mít za následek pouze exkulpací z povinnosti hradit případnou smluvní pokutu. Nic se však nemění na skutečnosti, že jste dlužnou částku neuhradili včas a tudíž byla žaloba podána zcela po právu, a proto je Vám rozsudkem soudu uložena jak povinnost k úhradě dlužné částky, úroků z prodlení, tak i veškerých nákladů soudního řízení k rukám žalobce s odůvodněním a odkazem na ustanovení § 567 odst. 2 ObčZ citovaného v poznámce pod čarou č. 1 s poučením, že případnou vzniklou škodu můžete uplatňovat po skutečném viníku této situace, a to České poště, s.p.

S ohledem na zvolený název tohoto článku by nekorespondovalo, kdyby nyní Česká pošta, s.p. k vý-

2) Za škodu vzniklou v souvislosti s poštovním poukazem provozovatel odpovídá jen tehdy, bylo-li to v poštovní smlouvě sjednáno, k čemuž uvádím, že poštovní smlouvu provozovatel poštovních služeb musí uzavřít s každým, kdo mu její uzavření v mezích a způsobem stanovených v poštovních podmínkách navrhne (viz ustanovení § 4 ZoPS). Vyhlášením poštovních podmínek provozovatel poštovních služeb její uzavření nabízí, přičemž k uzavření poštovní smlouvy dojde v případě poštovní poukázky jejím podáním, tj. konkludentně.

zvě k úhradě způsobené škody (minimálně nákladů předcházejícího soudního řízení) požadovanou škodu uhradila. Naopak, Česká pošta, s.p. se k odpovědnosti za způsobenou škodu nehlásí.

V návaznosti na poučení soudu obsažené v odůvodnění rozsudku zažalujete Českou poštu, s.p. o náhradu škody, jejíž vyčíslení je jednoduché a prokážete ji pravomocným rozsudkem soudu, kde je výslovně uvedeno, že škodu způsobila Česká pošta, s.p. Žalovaný se však začne bránit a poukazuje na již výše zmíněná ustanovení zákona o poštovních službách a Poštovních podmínkách.

Z uvedeného tak vyplývá, že byt' existuje obecná a základní zásada soukromého práva nikomu neškodit a byt' dle obecně platných právních předpisů existuje obecná odpovědnost za škodu³⁾, obsahuje náš právní řád zcela nemyslitelnou speciální úpravu o zákonné odpovědnosti za škodu způsobenou porušením právní povinnosti, když v případě poskytování poštovních služeb, resp. konkrétně při poskytování poštovních služeb za použití vnitrostátní poštovní poukázky, odpovědnost za škodu primárně zcela vylučuje a až teprve jako alternativu zákon připoustí možnost si odpovědnost za

3) Viz ustanovení § 420 odst. 1 ObčZ „Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti“.

škodu sjednat smluvně. Překvapující je skutečnost, že nabídnutí sjednání odpovědnosti za škodu při využívání poštovních služeb poštovní poukázku zákon přenechává v těchto případech v neekonomicky nevyváženém právním vztahu slabší straně, tedy v tomto případě odesílateli, který v tomto závazkovém vztahu navíc vystupuje jako spotřebitel ve smyslu ustanovení § 52 ObčZ a režim sjednávání poštovních smluv tak spadá do režimu spotřebitelských smluv. Je známo, že v souladu se stávajícími celospolečenskými tendencemi sílí ochrana poskytovaná spotřebitelům, a proto se ptám, kde je ona proklamovaná ochrana spotřebitele v tomto případě?

Jistě, nejednoho z nás v tomto případě napadne i další proklamovaná zásada linoucí se jako červená nit celým právním řádem, a mnozí z nás jí začnou argumentovat. Ano, je to ona klasická římská zásada *vigilantibus iura scripta sunt*, aneb bdělým náleží práva. Ve snaze řídit se touto zásadou a s vědomím existence zákonné úpravy o vyloučení odpovědnosti za škodu způsobenou při použití poštovních poukázek a možnosti nabídnout České poště, s.p. sjednání poštovní smlouvy, v níž by bylo ujednání o odpovědnosti za škodu (a pochopitelně s vědomím, když je České poště, s.p. známo, že se na ni spotřebitelé

mohou s touto ofertou obrátit), jsem doufala, že např. na internetových stránkách České pošty, s.p.⁴⁾, kde jinak lze stáhnout různé typy smluv, naleznou alespoň stručný návod, co by taková oferta ujednání o odpovědnosti za škodu měla obsahovat. Marně. Na tomto místě se opět ptám, lze po odesílateli vůbec až do takové míry vyžadovat, aby natolik podrobně znal text zákona a Poštovních podmínek a současně, aby měl takové právní povědomí, aby byl schopen učinit kvalifikovanou ofertu o odpovědnosti za škodu? Domnívám se, že u tak běžné každodenní činnosti, jako je podávání poštovních zásilek na poštu, nelze tuto skutečnost po odesílateli vyžadovat a měla by to být naopak Česká pošta, s.p., která z pozice poskytovatele služeb, jež nabízí své služby *de facto* ve formě adhezních smluv, by byla povinna odesílateli nabídnout uzavření poštovní smlouvy s odpovědností za škodu (tj. v tom pro mě méně přijatelném případě,

neboť jsem toho názoru, že žádný subjekt nemůže být zbaven odpovědnosti za škodu způsobené porušením (prokazatelně) právní povinnosti, a proto by ustanovení § 14 zákona o poštovních službách mělo být zcela zrušeno).

Uvedený příklad z praxe nemá řešení, jež by dávalo odpověď na uvedené otázky, cílem tohoto postřehu rovněž nebylo poskytnout na uvedené otázky jednoznačnou odpověď. Vzhledem k tomu, že jsem se v soudní judikatuře prozatím nesečkala s žádnou žalobou, jež by odpovídala uvedenému příkladu, ponechávám na uvážení všech, zda je zákonná úprava o poštovních službách zcela v souladu s obecnými právními principy a zda zachovává zásadu rovnosti stran v soukromoprávních vztazích.

Mgr. Barbora Frantová

advokátní koncipient

Advokátní kancelář Lisse & partneři

4) <http://www.cpost.cz>